

Ів А. Кофоніа.

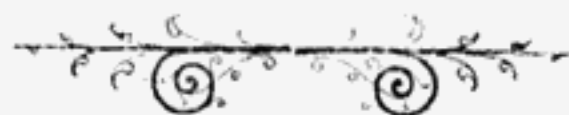

ПОЕМА БУА

АЗК V ґ—ЗК А В Ж БУА

(Ацсуаа рубзаашаснґт)

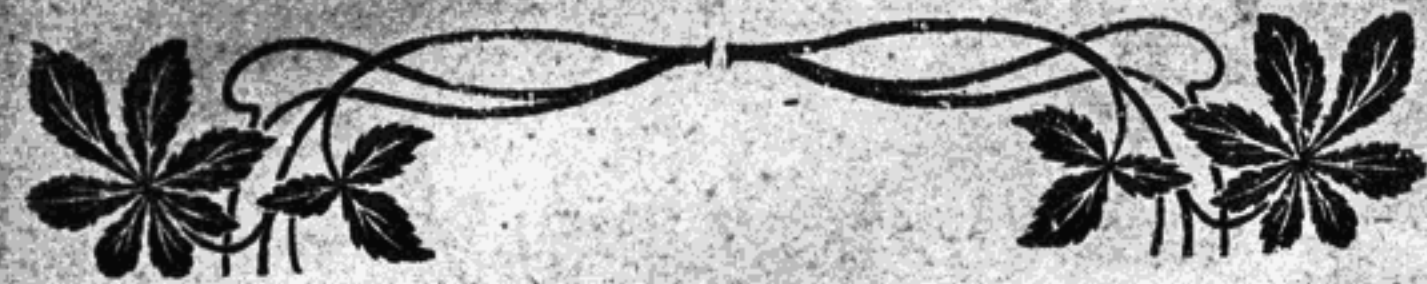
Наркомпрос ізнажґт.

А Ц У А

Типографія ВСНХ имени тов. Ленина.

1925 ш.

hу сyшqу yцyрлa

Ѓамфaху yмaмкyа yцaлa.

Ажyт ѓaбѓкyа нaнaлa,

З.кy aамѓазyт дyрнaлa.

Ацѓa iаѓѓoу yѓйрбaлa

Уi iаmцyаyт ipнaлa,

Дзyѓгaлaмa ipбaлa

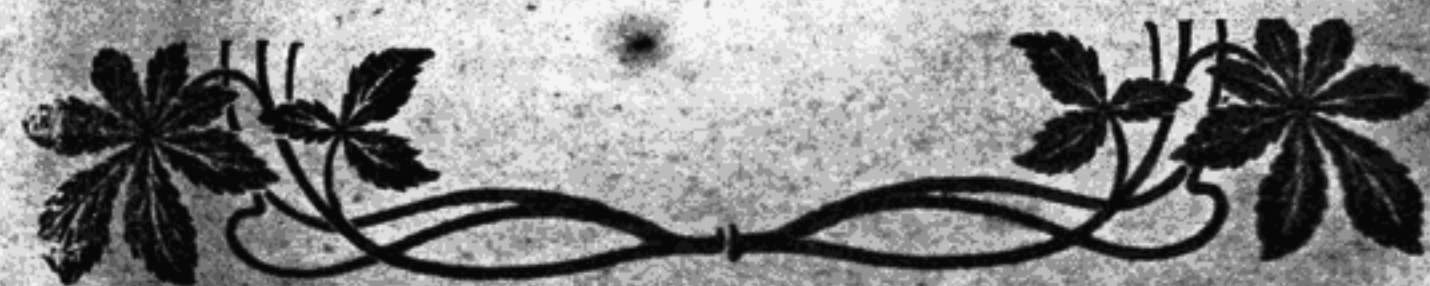
Умѓaзaкyа yѓѓѓлa.

Хyчyт дyѓyт yѓдyрбaлa,

Ахaмaѓaѓa дaхyрхyлa,

Дyѓнyаф-aгoу iѓѓyннaлa,

Фeйдa шимaм ipнaлa.

АБАҢАА БЕСЛАН

(Іралахоу ажабжун).

Аңсун іаазаз Абаҗаа
Дхатаҗафун іаамҗала
Чаңаһалвеі ңшра саһалвеі
Дкачча-каччон мра һасабла
Дө бҗа қазан, дүеуаф хатан
Лаһаңштала іев дағуған;
Ікуадүр-һиҗа мүцху еібүған,
Іев іаңшһи іара іазшан.

Іаһеі, іаһеі, ітапанчеі,
Ікумжі, ікабеі, іхҗарҗарҗаҗеі;
Абарз рула, ма доайһозма,
Аңсуа хата Абаҗаа.

Ішаҗ Һиҗада ібҗа ікүдүн
Ігу змүрһоз, іла зүмҗоз
Аңсааһмәс, ала Һүі он
Аңслаһ мәс, абҗа ңүіңон

Аевбҗафун җара зғумүз
Адйүл афун дүшҗахүсһаз,
Лаһаңштала іев данағуғаз,

Ғәфәі, карһреі зағун ззеіңһүз.
Нхүті, аахүті іхз еінүфхан,
Аханаңдарфун іназахан.
Аңсуа хата Беслан,
Іхз-хаа газахан.

Ғаацара змаһүз Абаҗаа
Ігурағун крүфахан;
Аханаңада рзүңһа һаніф,
Дүзбахуғун іаһахан.

Цашуда іцхоз, цумзаца ілашоз,
Зухув зхагунті, зшапагунза іназоз.
Зоура, зубаара мцху іназоз,
Зглагоу збааз, мцху ігукуз.

Іара іхзгн нафхан
Пануф—хаа л'єн,
Ацсуа хаца ішамам
Дшаазаз н-Ацсн.

Збахула єінфхан, длумбацвзт лала,
Абазаа Беслан, зухз нафхаз хара.
Цшралвеі, сахалвеі, қазшалавеі іхiaz,
Гуамчлвеі, шамхлвеі мцху іцбараз.

Ацухутану ішугаз Паніфгн дібеіт
Аурвс-гунцбар іца, збахула дзвц-
шааз.

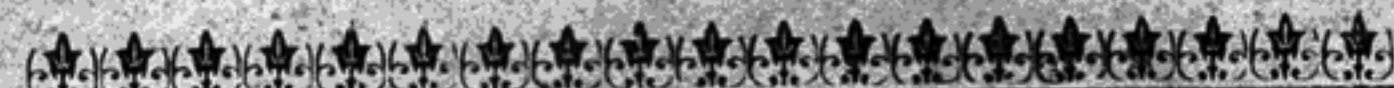
Афбара ццану дццуну дццеіт,
Аханіца рзвцна дбану дзвуртаз.

Афбаргн харамвзт зунза іааігуазан,
Ахануца рчара мцху ідурхеіт.
Абунцбаріца іабхураах дццарцв іеуірхіон,
Іашангн ір іман аханіцацар'єн дагнеіт.

Аханіца імаб ір іма даннеі,
Ацшма даалаган ачараду іуіт
Амаб аквзгумвз деікухацса даннеі
Мвшк акухамвзт ачара, таку інас-
кіон.

Паніфгн ахана'єн дцбутану даацшуан.
Лхуцврза рацан, лцлахгн еігун.
Аца данакв дункуеіт акрауаз
Абазаа Беслангн цхвзла дцлбеіт.

Хуцшзак а'єн дцшіацажоз лара,
Ажацшзала дцхуаччоу ацк шіфоз
іара,
Ацша-гуанда хааза іпрвсуаз дара,
Ашацццц мацара шврзгзврцуаз
убра.

Дуук мурцвуа даацштіт,
Лццхвз хаас іалцеіт.
Беслан цхвзла дцлгуацхвеіт,
Лццсецшгн дцлцхазеіт.

Зеіцш қамлоу аївқам-на
Ізун мата даалургвеіт.
Шанатас дцзбозар-на
Кургн дцізвцштіт.

Усқан лара лгаца,
Ачара ду іаха'тан.
Нцсгн ацацаагаца
Да гоіг-на іцшуан.

Сгу бзіам-на евцгас іацан
Дцшцалвеіт лара,
Ацсн іаазаз Беслан,
Цуцрак дцзвцшурц.

Аха, усқан Беслан
Дуқан іцвла'є Ацсн,
Нцгуаранті дцхунгун,
Іцсішон іон.

Паніф лццхвз анцлба ауха
Беслан ларгн цхвз дібеіт;
Дцшлацажоз цшза лара,
Дігуацхаргн дібазеіт.

Арз рццхвззуа еікуцазеіт
Аха еібамбац лала,
Лццшреі, лсахеі ігуацхазеіт,
Даїлвцшцалвеіт іара.

Уі адагн іаха'хан
Лускуа зеіцшраз;
Аурвс гунцбар іца
Дбану дцшізтаз

Іаамца бзіа іга'хан
Абазаа Беслан.
Хзук қатаща цхвск дігарцв
Іашала ізахун

Абри ақара ігура аніфа
Аңсуа іфайтамз Беслан,
Хзугла думфасурцү
Даара бзіа ібауан.

Сзайфорузеі-һа ілзааіхуеіт,
Лнап іабушашаз, ахт—мапаз;
Длүшбаларцү ігу ізеіквіт,
Іімбацкуа зүхз іаһаз.

I

Адүрфаченү іееібізеіт
Абажаа Беслан,
Іееікуа шацбусуа днабузеіт,
Агвеі,-аіхвеі лашахан.

Фаха фүмүш нүгуа бжан,
Нхүц аханіцца ахүнхоз:
Ахреі—ёафеі дүрхүсүр авун
Даара моа ханзан.

Фаха-фүмүш нүгуа-хүбжаз,
Хүмүш ругла дүназеіт,
Іара уақа дүмнеікуа,
Дүнеүэкціт ааігуа.

Ар шүқаз еіліргүеіт,
Паніф дшүргоз ігу ізащеіт,
Дүмцаакуа дүмнеіт,
Цьһүсеібак лев дүне экціт.

Аңһүс еіба ажакуаж;
Асқам дубуіан дүцап;
Днашамхнүшлан лаңха дгулан,
Дааіревхвеіт, дук мүрцүкуа.

Дахіхуаңшүз дүгачамквіт,
Іңшреі ісахеі цға іңалшеіт,
Дара жүрү джаң-жаңун
Абри еіңшүв налһеіт.

„Аа-нан-нан іузахузеі,
Усзүмдүріт сара рүцһа.

Укаңха-каччоу уаазгазеі,
Сүфнүэккуа-рев сара рүцһа.

Лазка дшалгоз ацк іһеіт,
Аңсуа іфайтам Беслан
Іхүі іцүхуеі іһаңуеіт
Дүзакузгүв налірһаіт.
Насгүв дүлүзцааіт,
Лізара закуз,
Аханіцца рапгаев
Ачара змааназ.

Арі іазка азақ іаһаіт,
Паніф лгаца шааз.
Аңһүс еіба, даара длүһеіт,
Іажаху уақа іналүкзаразү.
Лүлабара ізахүн,
Аханіцца рзүцһа.
Цьхүзла іібаз дізахүн.
Хатү цһүсүс дігарцү.

Аңһүс еіба азақ дцажеіт,
Неіша шамам ілүрбеіт,
Ар еіқунүхла, уа ішгүлаз,
Ақарулца шазүцшүз.

II

Абажаа Беслан
Ілнеішаз ізбеіт.
Дналүхуаңшүн аңһүс еіба,
Абри еіңшүв неіһеіт.

„Сүмнеір зуам-һа бүебүрххар,
Насгүв бүбжүв аағаша
Саанүбунү бнеіхар,
Хүмцада брүшбүшт.“

Абри лһар дүшнеішаз,
Іажаху шеізалһашаз,
Агура лгаргүв ілхаірцеіт,
Аңһүс еіба дағазааіт.

„Іуажахузеі һа“ дізцааіт
Аңһүс еіба іара.

„Гүзлүлоузеі дігоіт лһеіт
Аүрүс һуньзар іңа“.

Аңснү іаазаз Беслан
Аңак һалғеіһвеіт дһаһан;
Ажа хаала іхүркнү,
Мүцху іңбаразанү:

„Сааінү сшүгоу һалаһ“,
Сүмапазгү сүзлүз.

Лүлабаразү бсүзлүһ,
Сааіһа, сһеіһа сүзлаһ.

Іһхүзла дшүзбаз лара,
Сүшлүелаһаз сара.
Дүңһреі.-лсаһеі шүсгуаңхаз.
Харадгүлкаһті сһааз.

Сүхзі, сүжлүеі һарһартү,
Сағһеіһт сара убра;
Сгу сәлмүргаразү,
Сүлбааіт лара.

Санһеілак сәхумаршт,
Сүлдүрүртү сүлбаһшт.
Сүбжү царза іһалаһашт,
Сүқазһа еіллүргашт.

Гуанүла слүзхуцнү
Сгу дшүңһақаз һалаһ,
Аһтү мақаз дүрнү
Лүхзала іһаазгаз еіңаһ.

Сасзү іқоу аү лакузар,
Дүңһааіт хүхті,
Сүбжү аһаагоу дазхуцүр,
Хүмһада дүзгашт.

Аңһүс еіба дааізхуцүн.
Днүбуланү дүцеіт.

Амардуанаһев данһеі
Абрі еіңшүа һалһеіт:

„Абаһаа Беслан дүмст
Сүмһеір шүзүмуа

Сүмһш сүцүх дүснүбуіт
Іждүр сүһһеіуа“ һа.

Арі лүбжү һалаһаіт,
Аһаһіңца рүңһа;
Лүңхүз лгу іңаһеіт,
Шанацас ілбеіт.

Даіааітһа лүбжү лүргүеіт
Һаніф ңһза даһтаз.
Аңһүс еіба дһоурүһгүн
Іһан іңаз лев дүнхалт.

„Дабақоу-һа дүлүзцааіт,
Аңакуазк зүхзүлһаз.
Ааігуа дшүқаз һалаһһеіт
Іааіһагү зеіңһраз.

Іһхүзла дһібаз лара,
Дһігуаңхаз цғаза.
Фаха-фүмүш һүқуа-хбжаз,
Хүмүш рүла дүһааз.

Хаа дүс дүһімоу,
Дһігуаңхаз іара.
Аңһаа мүцху шібоу,
Лцхуала цғаза.

Дүлбартү дһааіуа
Дүлгуаңхазар лара,
Ібжү һааго дүңарцү
Длүмцас дігарцү.

III

Лүңхүз һана лала ілбеіт,
Даһуһаһаңхүеіт лара убрі,
Аңһүс еіба ға-лаһаіт,
Діһасүңзаһ лара арі.

Лчүмазара һалүхгүеіт,
Лхааһуа зағ каңсеіт,
Дачаһара лхү лүрхүеіт,
Хшцба һасабла дүрүцашт.

Субзіахвеіг-һа наралһеіт
Адаулгв інас ҫаст,
Агурҫараду ҫалеіт,
Ар ду рҫедврхеіт.

Адврҫачену шубжнҫах
Іҫалцеіт ҫеҫарас,
Аханіҫа дврҫағах
Ічара ірҫенцт.

Усҫан гуҫнҫла
Дврхҫчон лара,
Абатаа Беслан
Дахцоз азҫн.

Адврҫачену шубжон
Даакҫлҫеіт Беслан.
Іеібҫҫа деіҫухаҫс
Деврҫа-еврҫоу зҫнзас

Іеібҫуаҫҫа куашазон,
Еілаһашак мітзан,
Іеі, ікуадврҫі еіҫшҫн,
Ічаҫашак һаізам.

Ар іҫҫлаз заі шанхвеіт,
Абаҫаа дмітзахвеіт,
Аханахгв дҫнаҫшҫн,
Паніф хуаша дҫлҫаҫшҫт.

Даанеіҫеіҫа дҫнҫевжцт,
Ачарагв днахадврҫеіт;
Нас аеврхумарра ҫалвеіт.
Дук мврҫҫҫуа дҫнагҫлт.

Нхҫҫаа рарҫар ілҫҫевжлос
Іхумаруан ікуашон,
Аурҫсҫуагв ҫевжлан

Іоуан адҫуарах

Дҫнҫевжлвеіт Беслан;
Ар загв ізҫҫшуан.
Даанеіҫеіҫ днаҫшеіт,
Паніфгв дібеіт.

Іе ішхуа наірбан,
Даанеіҫеіт ҫвнҫҫа.
Знҫ анҫҫуаҫа надірбан,
Насгв деврбазеіт.

„ҫоу“-һа даахумарт,
ҫаа шҫвҫк еілірхааіт.
Хнҫ еіҫрҫцак даанеіҫеіҫ
Рхҫ іамҫхоу заі ҫаіҫеіт.

Насгв даатҫаҫалт
Аханіҫа рхан,
Паніфгв дналҫҫаҫшҫн
Ібжҫ наіргвеіт.

„Са-соуп Абаҫаа
Храҫҫла іаҫоу;
Бҫсҫмҫшан сара
Баҫҫмҫшан аҫсра.“

Аханіҫаа рзҫҫһа
Дамеігзеіт лхҫ.
Дагҫҫеіт лара,
Беслан дігарҫҫ.

Абаҫаа Беслан
Даалҫмҫҫаст лара,
Аеіҫуаҫҫа ібжаҫуірган
Діма ашҫа даавҫеіт.

Арха еіуҫду днҫбулвеіт,
Іҫлаһ һасабла дҫҫон.
Афҫлдҫгв ҫҫаха, барфҫн цаха
Діҫҫҫтрак дігон.

Бзіа інеіхан дааҫаҫҫҫаіт.
Азҫҫһа — ҫшҫа Паніф,
Іеібҫуа-мҫжда даҫаахвеіт
Ібзахузеі һа длҫҫҫааіт

Днаіхуаҫшҫн лхҫҫа,
Ажаҫуак лһеіт.
Дазврхуҫнҫ днаіаҫажан,
Абрі еіҫшҫгв налһеіт.

„Саб іевхуала днашзалар
Даһахзашт лассе.
Іакум-ала днвдугар,
Іаһзеілам акгв.

Лара ілһаз лгу азврзунчн
Днацайеіт іев;
Адгвл аееіуаі ібулвеіт
Даарагв інаскіеіт.

Ршзхад дгуарзеіт
Аханіца дшаауаз;
Аарлаһа дврбеіт,
Ілһак дақаранв.

Абазаа іабхуа
Ісаатцас дахаауаз,
Деіунвхла двқан,
Абцарла дхіан.

Іевхуаншза налшаацшуа
Іслаһ-цас іаауан,
Адгвл іахвмсзоуша
Ашпа міцзан.

Дувевеіуаз даачевжцеіт
Абазаа Беслан,
Іуона еігуаца нкаіршун,
Паніф днаірцеіт.

Дувевжклан днелцвлт
Ахееіцл дааіуанв,
Аееікуа мвжда ігуаназеіт,
Аускуа зеіцшраз

Ахвквалаа-еіш ідвкулвеіт
Раба дайврцу,
Беслан даахан іаанікулвеіт
Уаццас еібашврцу.

Ахан-іца дааіуа, дааіуа
Дааскіеіт ааігуаза,
Абазаа Беслангв
Інаірвеіт ібжв.

„Рацха ахвсра валс іудун
Ухв мѡашартв ухвс,
Нас ізулак сара соун
Іздвлоу ацквс“.

Абазаа іаша дгвлт;
Іабхуа дшааіуаз дайхвст,
Іхв-мвжда куарацеіт
Імаһ іев амц аһеіт.

IV

Беслан іабцар дамвхвеіт
Іабхуа димшврцу ібаххвеіт;
Іакум ала дмнвдвеіт,
Назврла дізнвдвеіт.

Ацсуа хатца Беслан
Іабхуа еіхсвз діквлт.
Інапбуа аадіквлан,
Хварцала діцахт.

Дувевжквз дхвнрһіт,
Адатвхуанца дігвеіт;
Дзеіцшразгв іврбеіт,
Іонвцагв дішцт.

Аханіца дігуацхвеіт,
Імаһ бала дзвнцаз.
Іхатцаша іврбазеіт,
Іқазшагв ігуацхазеіт.

Ашца іамкуа ар ігвлаз.
Ірзвмдврт іахцоз,
Аһвнцбар іца дахгвлаз,
Ізвмдврт закуз.

Аханіца ірвлеіһеіт
Іқалаз зеіцшраз;
Ахвмзб шврцеіцаз.
Абазаа Беслан.

Ар загв ібуцнв іцеіт,
Абазаа цһвс дігвеіт;
Аһвнцбар-іца двцхашеіт
Дамвб-дунв інхалт.

Ацснү іаазаз Абажаа
Духіан загв-рзг,
-Іеейуа цжа лаһацштала.
Іхіан іара ізг.

Іезра ізагглан уахгв-евнгв
Ейунгхла іев,
Уахви-евви хунгв-цшунгв
Дгевэклон уеізгв.

Ацвхуғанв звцгвс дігаз:
Җас діквіт іара,
Ажлар ругуза дамвз зніцаз
Дашҗалвеит ішра.

Ацҗаһаца уахгв-евнгв
Ізнейуан іара,
Ішра бзіа імбозаргв,
Іруамвзт дара

V

Шврҗазгв інаібулвеит
Ейунгхла ішца.
Ірласгнгв еілвікааит,
Ішебулаз ашца.

Днатқан іеааібіҗеит
Іабҗар деіунгх,
Іцгвс-лгв днеін.
Абри ецшгв неіҗеит.

„Буггланв бееілаһа,
Ібулт һаімҗаца.
Іакушеит захгнҗарак,
Іазгцшгуп сшҗра.

Насгв сзааца
Шврҗашт шеймҗанв.
Іаарласҗа баала,
Ітоуп сврҗразгв.

Аханіҗаца рзгцҗа
Гуеіцамха һаніф

Даацқан інаіалҗеит
Іажабуа рцгв.

„Абажаа ахатца
Хмзбумга бзвнцг;
Уан ажакуазж днвжнв
Сабоугоу сара.“

Дааіҗаған даахуцит
Іцгвс лахгв днацшит;
Лара днвжнв іцара,
Дархуцит цгаза.

Дабацоз днвоналвеит,
Іан дахвцаз дірҗвхт,
Дааццакҗа іналвеіҗеит,
Аусбуа зейҗшраз.

Аімҗаца шрвбулаз
Двршврцгв іара,
Іан діман дубналар
Шіізбвз лҗа.

Іан рвцҗа дҗайгв-җайгв
Дааікушеит іара,
Ілакҗа-хаа днвцапшгв
Даацазкеит лара.

„Оі уан рвцҗа
Неҗамһа сара,
Улакҗа-цшза свцамцшгв
Іевбузаап цсара.

Уан ажакуазж свзургоузеі
Уайшеі уцгвсви-га
Унумхакуа іаарласгв
Узцоузар уца.

Іқаіцахуаз деілацсеит,
Іан хаас дврқіцеит,
Лнвжнв іцара іҗабеит,
Таку дааіланархвеит.

Ігу аацсхнв іевнеіхан
Іаһша дахвцаз днеит.

Дзүшзүзеі. дүхзүзеі,
Дүхзүзеі үзүшзү;

Ілшозеі рудна,
Хчарада еїзъмбац.

Іазжаїт дналгвеіт
Ілаца нѣаїт,
Дуцеіт гурѡацѣала
Назаза дмаацѣзауа.

Абаѣаа Беслан
Іуасіаѣ наркзеіт.
Ілаца шенѣааз
Уаѡ дурѡнв іруїѣвїт

VIII

Іаїа аїча Баѣагуа
Храїтла іаѣаз,
Іауїт адурра
Іаалаз зеїѣшраз.

Іабѣар аайѣїхвн
Худаѡа днарѣулт.
Бїжв шхакв ірхвѣїан
Мвшк-ала дрїхзеіт.

Днархвкушан дѡаїеіт
Каїѡарак аїев
Ібїжв ѣаца нарѣуїргвеіт
Уаа ѡвѣѡвк еїзунвх.

Ізїаѣшуазма ар-дү
Агу-гуаїа зеї еїхст,
Дрѣ рвбїжара іѡалвеіт,
Аїбаїра заїзу.

Усѡан-їїа іаїуїеіт
Ахв іїанв;
іхѣарѣалаїт іїеїїеіт
Таку днасїарцв.

Ак свѣуїеіт ѣа ігу мѣрвсїт
Храїтла іаѣаз;
Іарїтв аївнаїрхвеіт
Ішаї мѣц-зъмѡоз

Хланцв даївнѣеіт
Реїїабв зеїт зцвз;
Еїѣурццакнв інаїїїїт
Ірвцѣуаз рвхѣуа.

Ар заїтв ааїзїеіт
Ізвзоу ішѡуа.
Ачанїтв іїѣарѣеіт
Еїзурган ѣара.

Рабѣар рхврхразв
Ірвѣуїргвеіт ібїжв.
Рвѣхакнв еїлагвларцв
Еїдгуѣла зеїт.

Іазжаїт даалгвеіт
Рабѣар дкаїрвѣсеїт,
Іанї, іаїїїеї, іѣаѣеї
Іоурвїїїт звнза.

Ар зеїтв іаѣїеіт
Іразѣунѣа ічан.
Ірласнв днївѣулвеіт,
Іѡарсѡа ішаїї.

Іанї, іаїїїеї іѣаѣеї
Еїгурѣеіт цїаза,
Абаѣаа Баѣагуа
Іаїїїїз іїа.

Деїѣунвхла ар іаѣѣа
Іѡнв данааї,
Дабаѡаз іаїа ахатѣа
Двѣаїан звнза.

Іѣшзараѣуа іхвѣїан
Днїшѡашан мвцхуза,
Ілакѣа ѣшза аївнѣхара
Еїѡакїан звнза.

Днїїїїїїт, днїїїїїїт
Дїзгуаѡвїт цїаза;
Аха іабаѡаз ашаїїїїїа
Дабїлїан уаанза.

Ібжv ёаца нарvбуіргvейт

Ізёvізеіт цгаза

Ізхуарџахvз Беслан мvжда

Дvцан дмааџшзауа.

Іеізvмшvа дvбудvрхvейт

Іаша хчара іцаз;

Дімбакуа діцvршїт

Діцvршїт зvнзас.

Ахца ханџа дабvлхан

Дабvлхан цгала,

Дvцахан гурџала

Назаза Беслан.

Убvсқан нхvцаа рџvџа Паниф аџхарца да-
мvрцеіт ашаџаца абрі еіџш ала:

БЕСЛАН цџvс ПАНИФ.

Асvс џшџа хшлаіжvн

Ашаџар цаџш аџумvрvнvкvа

Лухуда дашvейт-џа ізёарvмцоз

Дvтqуанv данvргоз

Аурvс пасма еіџуаца

Хударvџшџагас ізёартцоз

Аханіџца рџvџа.

Агалом хубаба анvлзаархуалак

Абамба чрvш џамцакуа

Ішанv дашvейт-џа ізшарvмцоз,

Дvтqуанv данvргоз

Ішанv-рџшџагас ачаландар еімаа

Зшартцаз.

Аханіџца рџvџа.

Абарфvн харџ анvлзvрџахлакі

Акасv-џшџа аџамvршџкуа

Сџа іаабуам-џа ізшvзvмцоз

Дvтqуанv данvргоз

Аурvс џаніа џайа

Царvџшџагас ізшvртцаз

Аханіџца рџvџа.

Аханіџца рџvџа абрі еіџшџа даvрvбуџа
ашџах, лаџа іалацанv аџхарца іанцанv абрі
еіџшv лһон.

Паниф лаџа

Аібарџра халагvланv ханvкуашvз

Снан акvрџа уаџv ізvмџоз,

Патqуанv ханvргоз

Зхабар зvмбазас

Абvрзvкї рvчкунца.

Цашџатла џуцан

Ішанv зvххарчvз!

Патqуанv ханvргоз

Зхабар аамбазас

Цабардаа рvчкунца.

Ішаташанv зqашџатла ханvкуаз

Іабзіараду зvмбацvз,

Патqуанv ханvргоз

Зда хуарџа һмоуз

Абааџа Баџакуа.

1924 ш. курvа І азv

КУТОЛ

Мшагу-кіаї Папба Райнті

Ажкүтра зунзак
Ізүмгаз ажабжк,

Шүсүзүрүр ішасхан
Іааркіаҗену аушак.

Се іздүрүеіт-һа сақутүр
Іаһсам ажкүтү,
Іоһун жкүтажабжзар
Іаһахүм зүһшрагү.

Ажкүт уаа разжабжжуа
Іанүсдоіт ашқу,
Іаһауа іргүалашан-һа
Абрі еіһшжуа шкү.

Сақутүр ізүмүр
Ібжаззоіт іара,
Іахаану маһхар
Ірхашзоіт жкүара.

I

Мшагу кіаї, Папба Райнті
Іһсадан нүқаһан.

Арһ гуамчлүеі, қазһалүеі
Еіһшүмүзт қаімажк.

Мшагу-кіаї Дазүнбан;
Дал аһуған дүнхауан,
Уаһіхуаһшуаз дуаһасан
Хаца кіаҗенс дүһхазон.

Шаруцара іарцаху дцон

Шарах жүла дүчалон,
Мазара дүхіазан

Інхоу аһ іла деіһуһазан.

Папба Райнті даһсүуан,
Нхүтці, аахүтці дүрүбжан,
Уахкүт—евннү днүқаһун,
Ахатца бза-һа дүһхазон.

Арі еіһарак дүчалон,
Нақ нхүтца дүһазан.
Бүнхүеі—дүрүі іраһахан,
Іцнқозкү рацаһзан.

II

Знү нхүтүнті дааіт араһ
Іоһзүеі іареі еіһунүх.
Аһшүмара днөйт іара,
Азүнба іевү һара.

Сасра інеіһаз, сас дүзааіһаз
Ірзіһт цаһуаһкү.
Нхүтцаа рарһар інүқоз
Ракун дара урһк.

Іһрүһунағоз інүқуігүеіт
Ауха дара,
Адүрәҗенү рүмәа іһулүеіт
Нхүтцаа рнүқаһца.

Амәанүфа анүрһа ірүіҗеіт
Акуац аза інһаз.
Райнті іоһзца інһартцеіт
Рмакуан іара іазкүз.

Апапба дааһаһүн
Ігүеіҗеіт акуац,
Іоһзца дүһцаһан
Ідкаірүжт зунзас.

Днаіхуаһшүн Мшагу
Даацаҗеіт Райнті.

Аімѣаца цазахан,
Даара бзіа іласуан.
Рхүцүрѣа ааігуазан,
Над нхүцүа ізаѣшуан.

VII

Іаањсара іхашѣзеіт
Ігуаху еібаквіт,
Дучѣіа деіѣаваруіѣалвеіт
Шѣаза ірѣуѣуеіт.

Райнѣ бзіа днаскіахан
Аімѣаца заї іаѣца;
Іѡнзцеї, іареї хвіазан,
Насїн іа дїомнзт аѣсра.

Амра бзіа іласкієіт,
Мшагу ібарѣв днарѣхзеіт.
Даара бзіа іласкіахн
Іѡнѣ іабула деіміа іцоз.

Ингуаша аайрбууан,
Кайрак-аёу дунхалт.
Дахунаццунз ібеит,
Ааигуамкуа крѣжан.

16-жн парза инрбуиргеит
 Іацха дурһнв іцоз".
 Даара мвцхуза іёацан
 Іаццартв ізаһаз

„Шарбан шара сеімѣа іцоу!
Сүшзүмдүрүі сдүрүн іэжуу.
Дамүб саарха іаха іцаз,
Ісашһароуп сүзүхѣаз“.

Арі іажа даґалґуєйт,
Аґак бзіа імаһаіт.
Раһнґ раһха деімґа іцоз,
Іпаеіһеіт днзvxґаз.

Убжн смаһароун бзанцн;
Удурнн тухит іаха арі.

Ацкѹ сѹоітѹа сасѣѹ,
Уѣазѹѹмкѹн бзантиѹ?“

Арі іазжа аніфоз
Давагулан тладук;
Хаңушала змала ірүйфоз
Діццон рацазак.

Хатцагу еіцамъ Мшцагу,
Аѣак веіѣеіт дурѣагі
Хулаіѣа дзугѣззг
Дзубандаз ігуахут.

„Найт ахата сеімѣа іцоу,
Свраху сѣѣаху еізцо іцоу.
Уелсургартѣ уесурба,
Харант сѣѣаху сара еѣа.

Сгу сѣахуцит цѣаза,
Усзѣмдурит уара.
Іқалозар үесүрба,
Ахатца, іхатца уоуп іаха“.

Арі іажаху наікзеіт,
Райнубїу ібжу ааіргвеіт
Атла мацзак дѡавубнан
Деілікаартїу іевіірбеіт.

Мѣагу харанѣі дааѣшіт,
Бала дзѣшѣзѣв дібеіт.
Дзѣшѣзѣв ігуалаѣеіт
Насѣв дѣнаеіхст.

Арі іабѣар дамжазеіт,
Іх баша ікамѣзеіт,
Ар зцѣз Райнѣ дамвѣт
Ахѣ ѣѣара дагазеіт.

VIII

Іхѣ мѣзда іѣшазеіт,
Ак ізѣмѣоу дібѣлзеіт.
Насѣѣ бѣіа іѣѣікт,
Хаіѣ дѣк аѣѣ дѣнаѣіт.

Хүнѳазкеі-жаѳгк ар
Іааілахуеіт акүр,

Ігуҕун уаҕ дийҕамлеит
Райуҕ дуйуну іцаз.

Русакаса аадүрхіан
Дуйҕүрхүт аҕсү.
Ітүуа іргоз нараҕүрцон
Ідүбулвеит лассү.

Арҕ ргу ҕэкоу інаскіеіт,
Мшагу дүцеіт-һа нарүзбіт.
Райуҕ-мүжда гүалас дроут
Друма күргү іцазеіт.

Ішеібкүз інаскіазеіт,
Хунҕазкеі-жаҕуҕ ар еіҕунүх
Мшагу іһаҕһа димүргарц
Хара, хара дүрзүҕшүн.

Ар хара іцазеіт,
Рүмҕа бзіа ідүркіаҕт.
Ахуларайн нархзеіт,
Дүк аҕүн іаанхазеіт.

IX

Мшагу уаҕа днарүхзеіт,
Ібжү цар наіргөіт,
Дүзхүмсуазгү надірһаіт,
Абри еіҕшгү неіһаҕуеіт:

„Аһаһаі іждүрааіт
Аусууа зеіҕшроу.
Зүнза шайал ҕахоіт,
Уаажһаҕа шара іцоу.

Ачан іжгоу хуншүрһү
Бала іцандазһа згүхуа.
Дара мүдху шааласша,
Сһа нашүкэа лассү“.

Ар ігүлаз еілашеіт,
Іажабуагү ргу ҕнажеіт,
Еүбадүрһү заі еіцхүст,
Ршаҕ мүдхү раҕахвеіт.

Мшагу деіҕунүхла уа дүҕан
Хүк дазүмгоу деіҕушазан.
Аібаһра-үҕа қалазеіт,
Арі іабҕарк нүгуіцеіт.

Абжеіһараҕуҕ ішзеіт,
Іаанхазгү іршазеіт.
Рабҕарбуагү дкаіргүсеіт
Іһаҕһабуа хүнірһіт.

Нхүцаа рүжлар нірҕазеіт,
Райуҕ мүжда іхҕазеіт,
Мшагугү бзіа дааскіахан,
Далаа-зеігү інеіҕүлт.

Іһаблеі, іһаҕһаі хүнірһіт,
Іуаажларгү заі іхзеіт,
Жларак зеігү нірҕазеіт,
Ігуі-ішамхүі дірбазеіт.

Ғаҕбаж ҕшра іһні, іһаблеі
Іаінулт уаанза еіҕш
Рүраху, рүшаху ізургазгү
Іааіцеіт ахҕа еіҕш,

Райуҕ заа дҕаіргүеіт,
Ісакасайн қарцеіт.
Даара бзіа днаргазеіт,
Нас дшанүзгү даанхазеіт.

Нхүцаа рүҕсца рүмгазеіт,
Гүбаҕбуа уа ірэкіт,
Назазагү іаанхазеіт,
Ажүтрагү іагазеіт,

Арі лакүм,
Баша жаабжүм,
Аамба гагам,
Ғхүз еіҕаһам.

Арі іашанү іқалаҕеіт,
Іахаану зеі ҕсхеіт.
Іансаһагү іназҕүіт,
Іазүркіаҕүн саҕақуҕт.

Арі єіңшқа ажабжқа
 Іумѡвр іумһар!
 Іахаану маҗхар,
 Ірхашѡіт ажлара.

1924 ш. курқа 4 рзг.

КУТОЛ.

Ашв Данақвеіі, ақарач Бакукуі.

(Іқалахоу ажабжуп)

Ашв іаазаз Данақвеі,
 Цғарда абуған дунхауан.
 Чаңашалвеі, пшреі-саҳалвеі
 Дафцамзт дуафебуан.

Гуағалвеі, шамхулвеі
 Мүцху дүбубуазан,
 Қазшалеі, намүслеі,
 Зүнза дүхіазан.

Ібжв бйарүс ізхазон
 Мүцхуза іёатан;
 Ілакбайв цйахалон,
 Цйаза уаф даршон.

Заанафс імаз нүдуаран,
 Нхүтүі-аахүтүі дүрүбжан.
 Абжеіһангв дүбназон,
 Ахра цйақауа дүрёазан.

Гвеі-шхвеі рёв шара збумүз,
 Асалжүмху дүшйацшахуаз,
 Ыамағала уаф діхомүзт,
 Цйаза іаһа нүдуіцон.

Ақарач Бакуку
Нхут іаазаз Қарачу,
Гуамчұла дүбүбүазан,
Шамхұла дмітзан.

Чаңашалҹеі, ңшреі- саҳалҹеі
Мратас дүңхауан.
Лҹеішалҹеі, қазшалҹеі
Зүнза дүхаазан.

Мичлҹеі, ґуңарҹлҹеі
Уаа-щәк дүзхон,
Абҹарҹмҹеі, аһа маҹеі
Даңшомҹзт бзантҹк.

Ҳацараса іанеібайуаз
Ҷажеі-ңйәк ґаірхҹеіт,
Імалак дүзхазеіт,
Іаһа маҹак іаіргҹеіт.

Арі дхацан днүқаәҹн
Аҹулаґуа дүрҹбжан.
Гуі- шамхҹлҹеі дүббаран
Абҹарлаҹн дүхiazан.

Ааіґуак дүзіәәҹсуамҹзт
Уаәҹҹәк деібгаза,
Уаащәк змала еізүзцоз
Ақарач Бакуку.

Зхацаҳз зүргәхаз
Даңшомҹзт аңсра,
Ах інҹәҹоу сагаһа
Іґашомҹзт іґу.

Заанаґс імаз нүқауаран;
Знү-зүнлаҹн аһха дцон.
Уаа Ҷажәк іхүңшҹн
Абҹарлак іхiazан.

Іәүзҹеі іареі деіґунҹх
Аһха дшүқаз ңхүнрак,
Аңснүқа дүлбаан
Еіміҹеіт әкларак.

Арі хмүзґүішеіт Данақҹеі
Гуамчұла іңбараз.
Хата дінүміа-әклар еімҹа,
Бакуку даҳцаз.

Хуәк ахаца аайҹіхт
Дзүбүбүаз іара.
Арґ абҹарла іхian,
Рхvi-рүхуші рацан.

Рүмәйҹн крҹбґазан,
Аңснү іалтнү інаскiazон.
Фүмүш нүқаа ахүбґаз
Ҷүмүш рҹла іназеіт.

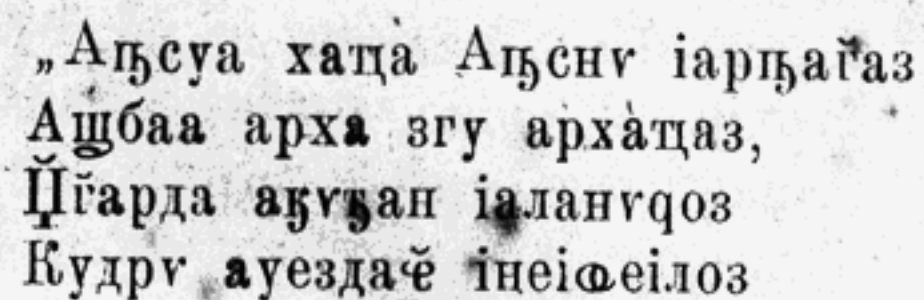
Ақарач іңүң ахҹүлаз
Ааіґуа інаҹеіт,
Раңхаґҹла Данақҹеі
Зүңс іаңүмшоз ңґаразҹн.

Іәүзца аарзүрәҹн зүнзаҹк,
Іреіҹеіт ажаґуак!
Дара мүцхуза даґхуцнү,
Ажа ңшзала іхүркнү.

„Сәүзцаһа іаха сзүйґоу
Гуамчұла іңбараґоу;
Аңҹеі-бзіеі елзүґахоу,
Ашакімца збазахоу.

Азүң ахудан һаain һтоуп:
Пәґабуларцн һара убра.
Аһеі шаґі нүқаһцарц,
Пґүзґхаґуа һаһакзарц.

Аѣснѹ агѹ змаз аѣсуа хѣца
Даарѹлаѡѣт аѣѹлаѹа,
Амачхѹалѹмѣѣ-аѣмаѣѣѣ
Іѣсѣарас іѣмѣз Данаѣѣѣѣѣ

Хатагу еісамв аѣсуа хата
Згу меіцаккуа цѣха іцауаз
Ашакібжеіцш ізмаз абжѣцѣа,
Заамѣа ашкола цѣіа ізпаѣаз.

Абаръ ауаа үбрі аамъазн аѣхарца іанцапн ір-
зврheit абаръ ажабуа:

Хаттараса іанеібайуаз
Фажкві-цїпѣѣк ѓазурхаз,
Аѓсуа Данаѓѓеі іаѓамаѓа
Уагарцѣ ушѓаѓаз
Аѓарач Бакуѣу.

1924 ш. дунббра 27 рзү.

Кутол.

МАРІЯНАА ШУЇБАХУАЗ.

(Іралахоу ажабжуи).

Ажүтра мійуе ізумгаз ажабѣк,
Іахаануз ргунті ісаһаіт сара.
Ізумѡур-ісумбар інхазоіт зунзак,
Іахаану маѣхар, ірхашѣуеіт эклара.

Уарда аҗуҗан дүҗанхон
Хүмкүараса Марйан,
Дуафгүшаҗан днүгуафүн,
Мүцхүгүн ихү ихчалон.

Ан Аһмүбей іаһша
Іаңу-һанум заҳзүз
Хаһу һһүсүс дигеит
Ҳимкуараса Маршан.

Лара мѣху дѣшзан,
Лѣчаѣшак мѣшзан.
Қазѣшалак дѣхѣан,
Шѣмзаѣша дѣшан.

Лухцв лхагунтї, лїапагунза іназон,
Лоура,-лугбаара, мїцху дугназан.
Данцазкоз,-дангччоз, зунза ілашон,
Луніааїшеї,-лургїаїшеї. цїгаза дугшзазан.

Дук муртуква дүйзүхвөйт,
Химкуараса Маршан.
Насгү даара дарубузүөйт,
Дзалумгаква дагазөйт.

Еішарала дүрзаагуан
Даруқа іңаца,
Іашангү дүдгүлан,
Назаза дара.

Хүмқуараса іңһүс-пінза
Аһ-Аһмүбей іаһша,
Лхатца давүцсү,
Даанхвейт дейбанү.

Хүмқуараса дізүнхвейт
Цейһа хатарцүск,
Ладей-фадей іагүз,
Маһмазһарі захзүз.

Аңһүсейба дүіццейт
Хрүцс іңа Бабүш.
Гүі, шамхүлвей іңбараз
Амтқалтү Маршанк.

Арі мүцху ігүнүргейт
Бағалбей іңаца.
Зей реіһагү Алмахсіз,
Хаа дүүс іқаіцейт.

Бабүш бас дүркүіт
Бағалбей іңаца.
Іашангү ірзаххвейт,
Дүрүрхүрц зүнза.

Маһмазһарі бзамүрү
Іабцса іах дүцейт,
Дінүщейт Бабүш
Іайца зей зағаз.

Арз іайца рүңға
Далагвейт аһара.
Іанша Аһмүбей іқүнза,
Інейзон іара.

Бабүш бала дүшталт,
Бағалбей іңаца.
Реімцара дашталт,
Жларак іағаца.

Аһ іах ібжа буғуан,
Ар іман дүтүсйт.
Гүі-шамхүлвей дүйбаран,
Дацшомүзт аңсра.

Еіміцар рүмүіт
Бағалбей іңаца,
Арз рүбжара іқалвейт
Аібайра ханжа.

Арағар збоу ейцүлвейт
Нақ-аақ ауғоуца,
Ршағүмцак мацүмхвейт,
Еізүрқуан цғаза.

Алмахсіз іаһа Асзамүр
Куалзүла ічаңаз,
„Амачхуалүмцак нүрүцар
Гүңжагоуи зһоз.“

Еіхагү зүңла дахүчаңаз
Дацшомүзт аңсра.
Іаһа-мажа ахикүз
Дабугуғуан цғаза.

Аібайра далаһүфкүн
Асзамүр даангзейт,
Іхү мшаға дүлагүжүан,
Іаһак нүрүіцон.

Атүхүтанша іңғаз
Ігу ізашейт.
Ікуалзү мүжда дзүзүгүғуаз,
Іңүххаа іагазейт.

Насгн іеізүмкшеіт
Дункаһаіт цага.
Ілаца неізуіңсеіт
Гурѡала цғала.

Амачхуалүмца іқазгн
Іаразнак еізућеіт,
Ацғара іқалазгн
Нақ-ақгн ірдүр.

Дарүқаа рүңсү драма
Рүшғахқа іхүнһүіт.
Асакаса іѡацагүлт
Асғамүр днанца.

Насгн рүңсү драман
Рашға цшза інзалт,
Рхү-ргу дналүрхүн,
Аҗенүҗа дүржүіт.

Ағүрзгн хүнһүн
Рүшғахқа іцеіт.
Дара абшғрак шеібгаз
Ігурђоу еімпіт.

Сүқамзароуп-һа дүзүгүлт
Алмахсіз Маршан,
Раша ішазн ізаххеіт,
Фѡк ахаца җаірхарц.

Бабүш, Ппрүмбеі,
Османбеі, Сааҗбеі,
Шаһанбеі, Хрүңсі
Дара Хрүңсаа зегн.

Арі аус хамҗахүеіт,
Аха ізбіт Алмахсіт.
Анүшара іеазкша.
Дайғалүеіт рүшра. *ф.с.*

Дүзүзүгузүаз іашца іреіһеіт
Іацанакуаз аус.
Насгн іаашҗіхүіт,
Ідгүлаз зүнзас.

Арз заа ірүзбіт
Ішеібадүршаз лала.
Алмахсізгн ізаххеіт
Бабүш-мүжда ішра.

Алмахсіз ідгүлт
Іашцеі ізүнхацеі.
Ігу ізеікүз неікзарц,
Хуѡк ахаца ізахххеіт.

Іідгүлүеіт іара іашца
Адамүрүі, Ардашүлүі, Алүмбеі,
Насгн дзүзүгузүаз ізүнхаца;
Ақарач Маһмуғүі Ғачхія-іңа Ғуаблүхүі.

Аҗа рүіцеіт раҗаца,
Ғашнүшоіт-һа зүнза.
Шүкуран ағүҗаҗе іқарцеіт,
Аізара-ду зүнза.

Раҗацагн уа еізеіт,
Арз аҗаҗа рүҗүрзүркт.
Латүхуала еібадүрт
Іанаамҗоу еілахуарц.

Бзіа дцаҗеіт Алмахсіз,
Іашцагн іара убүс;
Еінүшеіт дара урз
Цғараһа ак рүмүрц.

Еіднагалаз эklar еімпіт,
Маршанаагн еіцүзүт,
Гүнчүҗазак рүмҗаҗеіт,
Шүкуран абачүнза еіццеіт.

Іахъазгън изумчхакуа
Іреіхеіт дүшхуз,
Іъхақа дүзмүшъушаз
Шімаз іханъаза.

Сакасала дүѡаргвеіт
Ауха рѡнѡ,
Гуъухаѡа ак изумхеіт
Дахъаргаз іѡнѡ.

Ілакъа-ѡшза еіцакзеіт
Лашара рѡмбоѡ.
Іаръа-ѡшзаѡ деіцүрхвїт
Ашамъаз зѡнза

Насгън дүрѡвѡеіт,
Цъа хаас дқарцеіт;
Шоура-ѡа дахъургаз
Гурѡала дүршїт.

Іѡшреі, ісахеі рѡзїт
Дүрцїшїт Бабѡш,
Зда дүрмоузоу райа-мѡжда
Ардашгъл захъзѡз.

Бабѡшгън дахъшъаза
Ізумхеіт уасїаъ,
Іаръа дахъѡуїаз
Деіцүрхвїт мїнуък.

Ілаѡа неїѡуїѡсеіт.
Іевїкшан іара,
Насгън дүѡвнчхвїт
Гурѡала цъала.

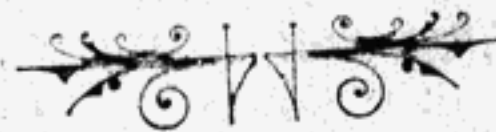
Абрї еїѡш ала іѡуїбахт
Аїшѡа нақ-аақ.
Аѡъаѡаца ірѡбъалаз
Зѡнза іѡадүрхвеіт.

Аїшѡа рѡда інѡазгън
Цъаза іраѡаѡзоѡн,
Харада іѡахазгън
Шарда іѡпаѡзоѡн.

Аръ реіѡшѡуа рура
Цъа-ѡагоѡн ѡъақа
Аръ реіѡшѡуа аѡаа
Нүрѡагоѡн зѡнза.

1924 ш. цѡббра 10 рѡн.

КУТОЛ.

Зочан Ачбеі, — Жанаа Беслан іңаңеі

(Іқалахоу ажабжун.)

Шаңсуң інхоз Зочан Ачба
Дууаф-дуун іаамбала.
Іара іңулаё інхоз ажлар
Аһас ірүман імаңара.

Күр імазкүуаз нақ дүңуіңан
Дүшіхуаңшуаз іху іңніхуан,
Іара іңуған дууафүңған
Дүзбахүмүз рху хвісон.

Іңшреі ісахвеі уахихуаңшуаз
Дағафцамүзт Зочан Ачба,
Дүзбалакїв дүзүмдүруаз
Іеіірдіруан іқазшала.

Ғеізүңшлағу дууафасан
Дара күрїв дүңүркіуан;
Іаһа-чаңа іқунһалазан
Іаахүршбуа дахцалак.

Уі аамбаз іара іңуған
Жанаа Беслан іңаңа пхон,
Арб маңүмүзт аафүк үқан
Ғуі-шамхүлеі іңбаразан.

Занаағе ірүмаз арб арңарца
Нхүді, аахүі нүқуоран;
Ізүңшозһа уаф дүмамүзт,
Дүмбаңүзт хатца-буға.

Зочан Ачба ігуамңхвеіт
Жанаа Беслан іңаңа;
Ізүіхзарцү даңғалт
Ірласша зүңза.

Зүңта дүмазар еїсүлшоум-һа
Іүрәс іқайцеіт,
Іеіібүза іонү дөүзклүіт
Дүңарц нүқуара.

Данчүңкла дшіаһаз
Бзүңунца дүцеіт,
Хабріңа Каң-іев
Дүңаарц дағвеіт.

Аңдма ізүн інеіз
Дәһнеіз дібеіт,
Зочанғу дзүзнеіз
Днаңханү дізцааіт.

Дзүйғазғу іірһаіт.
Еіһеіт фбақа-эка;
Акакала дзірхуңун,
Абрі еіңшбуа неіһеіт.

Жанаа Беслан іңаңа,
Сара сүңған інхауа;
Ізүңоу-һа іудүруада,
Шүбзүңун уара?

Іңцүлаһа ајүр рүмоума!
Ша-шүлаё дара?
Мамзарғу іздүруа-һа,
Јүр дүнхома ара".

Абрі еіңшбуа неіһеіт
Ауға зхуңүз Зочан,
Азакїв неіһеіт
Хабріңа Каң.

„Бунхвеі дүрі дүмам
Ааігуа-сігуа дара,
Арі Бзүлүн уаѿ дшүрам
Ірзүдоу бунха

Гумүсѿа ауездах дүлүкүіт
Дазтаарцү Зочан,
Гулрүлш-іѿа Сламбаѿ-іѿв.
Хулайѿа дішѿіт.

Уі іаамѿазү Сламбѿ захзүз
Дуаѿ дүрүн цѿаза,
Ацѿараѿуа рѿв гүеіѿахан
Дүздүруаз жпаѿвн.

II

Зочан іѿүзѿеі, іѿзѿеі
Іма днатүсіт;
Дүшіашаз дүмѿахүмцкүа
Сламбаѿ іѿв дназѿіт.

Гулрүлш-іѿа Сламбаѿ-іѿв
Дібушѿіт іѿнү,
Дүшнеізіѿа днаскіеіѿхан,
Абрі еіѿшїв неіѿіт.

„Сламбаѿ ухзала сүнчүжлан
Бзүлүнті сузаат;
Уск ахзала снүфон
Күрїв сааѿсахеіт.

Жеілкааѿвк сүмоуп,
Хучүк іхамѿоуп.
Угура гавїв інауасѿіт
Насїв сүхүнѿуеіт.

Сара сүлѿан інхауеіт.
Жанаа Беслан іѿапа.
Рхві-рцүхуі еілкаанү,
Насїв ісѿішт.

Цѿа-мзар бзіа ргу іѿазам,
Рүлреі—ѿүлреі нүдүрцїт,
Саѿарбарцү ргу іѿнаѿом
Сасзү іѿѿаѿаѿоуп.

Ша-шүездаѿв дроуруш
Хар змам бунхаѿа аѿв?
Ірүдгүлоу дқаларуш
Еімүсѿар мүшкү знү“?

Гулрүлш-іѿа Слабаѿ
Рхаївла зүкзав
Зочан еіѿіт ажаѿуак
Дүзіазтааз рүцкүс.

„Арі аївлаѿв іуѿазом
Бунха-ѿа урѿ рахї.
Бунхвеі—дүрүі дүмазам
Уеімдарїв мүзкү.

Араанза уанааі
Абжүуаа урүзтаа,
Ѕүр рүмазар ідүруеіт
Заѿшіѿа Цүшлүѿу.

III

Зочан аѿба уа дцүсіт,
Шарда бзіа дүнаскіеіт.
Абжүуаа рѿв дүназѿіт,
Заѿшаарѿїв дүнчүжцт.

Дүззнеізіїв уа дібеіт
Днаскіеіѿхеіт дізтаат,
Дүзүлѿазїв наірѿаіт,
Даазүрхуцнү зеі іѿіт.

Аѿшма іқүнті агура ігүеіт.
Бунха дүшүмамүз іаѿаѿуеіт.
Насїв цүлѿак даахуцнү
Абрі еіѿшїв неіѿіт.

„Аџсѹвѹлан ѓунха дргмам
Шѓа агуразгрѹв избаѹеит,
Наѓ нхѹцѓаѹв эѓаѓѹашт,
Зѹнза еилсѹргазашт.

Насѹв. уара адѹрра усѓоит,
Реимѓаразѹв сѹзѹшѓоу,
Ргѹ-рѓанзамкуа еимѓа иѹсѓап,
Іаха ѓала сѹзѹшѓоу.

Ашхуа уѓалан уѓѹзѓа, — уѓѹзѓа
Унеі сара сѹв;
Гулрѹѓѹш-іѓа Самбаѓ дума
Усѹзнеі аѓһаразѹ.

Абѓарла ак шѹгѹмкуа
Шѓеібѹшѓа шара,
Пазѓулуоѹв уаѓѓѓаѓун
Іѓѓѹр ішмаріам.

Шаѓѹзхѹцѓа агаѓаѓѹ
Сѹѓѓоит усѓанѹв
Цхѹбѓонѹнѓбі ішаанза
Сѹѓѹеит сара уа“.

IV

Іазѓа іһаз ѓамѓахѹеит
Даѓушаһаѓхѹеит дѹзѹнеіз,
Зосһан уанѓі дѹцѹсѹит,
Нхѹцѓа дѓарѓѹ ізбіт.

Даара бзіа дѹнаскіеит
Шхала Цлѹчѹнза длазеит.
Цуаѓѓеі-ѓаѓѓеі кѹр дѹрхѹцѓт
Царачѹѓаѹв дѹлбааит.

Уаѓѹв ѓѹрѓѹв дѹрѹзѓааит,
Дара кѹрѹв деімдаѓѹіет.
Іимѓаѓѹз ѓѹрѓѹв ібеит,
Аха рѓѹрһа дімаһаит.

Уі аѓѹла ѓѹв дааѓѓаѓеит,
Ашѹнзаѹв дѹнаѓеит.
Уіраѓ даара дѹнаскіеит.
Фаха-фѹмѹш нѹѓѹа дѓеит.

Нас ішѓаѓѓа дѹхѹнѓіт.
Ігѹ іѓеікѹз наіѓзарѓ.
Еідѓаһала эѓлар іѓіірѓ
Рѹшхуа-мѹшхуа нірѓазарѓ.

V

Імѹзѓ рѹѓѹв іѓѹв дѹеит
Мѹцхѹзаѹв дааѓѓаѓеит.
Насѹв адѹрра ѓаіѓеит.
Аімѓаѓа раѓ уаѓ дѓеит.

Заѓѓіѓа Цушлѹѓі,
Гулрѹѓѹш-іѓа Сламбаѓ
Хѹі,-мачхуалѹі еіѓѹрѓѓеит
Рѓѹзѓѓ рѹма інатѹеит

Шхвала іѓѹѹлѹеит інеіѓаѓан
Даара бзіа інаскіеит.
Ашхуа эѓѓаѓѹа дѹрѓѹсѹит,
Аѓѓа шрѹсѹаз іѓаѓеит.

Аѓһаразѹв інаѓеит,
Ашараѹв ааіѹѹахѹеит.
Зосһан Аѓѓа уа дѹнѓіеит,
Іѓѹзѓѓеі,-іѓѹзѓѓеі раѓаѓѓан.

Аѓѹлаѓа уа ізхѹцѓт,
Еіманѹв інаскіеит,
Ашѹрѓазѹв інарѹѓѹлѹеит,
Рѓѓаѓѹмѓа раѓахѹеит

Хѓѹк еішѓа ѓадѹрхѹеит,
Рѹг рѓѓамһоу ірѓѹлѹеит;
Аѓѹрѓ ахѹѓѹк уа ірѓѹит,
Рхѹ іамѹхоу зѓі рѓѓахт.

Ацҕараҕа іандүрҕөйт.
Ірүмбадүз бүр іаніөйт;
Зочан Ачба іҕаірхөйт,
Ацҕа ііһаз іагазеіт.

Раһиҕа аовҕаҕ бандаоврҕт.
Рүраху рүшаху зеїв ргөөйт;
Мата, овта ак нүрмүҗт,
Рүнхара-нцүраҕв рбүлзеіт,

Рашҕаҕиҕа үс інхөөйт,
Атүмүаа ірзүҕшүіт.
Дара аиҕа ҕахазеіт,
Цҕаҕсүһала інҕазеіт.

Ачан рүма ар цүсөйт,
Цһүзбеі-чкуні нараҕца.
Даара күрҕв інаскіөйт,
Рүмҕаҕв аадүркіаөт.

Рүмҕа ацүҕаҕ ааігуа даван,
Абаҕаа Баҕагуа.
Аҕсаса іма абна дүлан
Дүҕчон ісҕүнҕв.

Жанаа Беслан іҕаца,
Іуадан іара,
Бімҕа ішүргөз аніаһа,
Дүрҕүлөөйт худаҕа.

Ібҕв ҕаца-ашакібҕөіцш
Ідірһаіг аімҕаца,
Іаразнак ахүсүбҕөіцш
Іаршеіт ацҕауца.

Дүк мүртүкүа дүртүн дхүст
Храївла іаҕаз,
Наҕтїігв іааішкларцеіт,
Дүкүлкаа зүнзас.

Арҕ рүбҕара іқалөөйт
Аібаһра захзүз;
Ацҕауца інеіуаз
Цүзүкүгв ҕаірхөөйт.

Хөв-уаак рүцрүіөөйт
Іргөз іөаһанв,
Овҕа іаанхаз раһиҕөі дареі
Рүма іцазеіт.

Амҕа рзүзкүз Баҕагуаҕв
Дшеібгаз дрүццазеіт;
Ізклөөі-іхзі нарһартв
Даара іршагуөйт.

Зочан Ачба драҕгула
Ар зеі цазөөйт.
Амшүн өігуаө іахзхүцүз
Іаһа іаҕазкүлст.

Рбаандца шеігуөаһаз
Ашхуа іҕадүрҕөйт,
Баҕагуа ірүцріһаазгв
Өігусакаса іҕадүргүлт.

Рүбаөғв нүрмүҗт,
Мшүнгула іргөөйт.
Зочанҕв дхнҕт,
Жанаа цхасҕагв.

Абаандца рүман
Мшүнла іахцауаз,
Жанаа цһаца цүуа
Амүткүмагуа рһауан.

Аіһабв Қазахан,
Лагүрзүла дүвуан.
Амүткүма іналацанв
Абрі өіцшбуа лһауан.

„Аафук еішца змаз
Ак рѹхѹейтѹа іадаз,
Іршѹаз ршїт, аїґрѹ ркѹїт
Цїґала іаадѹрхѹїт.

Рѹхїзі-рѹѹшеї рацан
Ірдѹруан эклара,
Ргѹї ршамхѹї їбаран,
Іацшомѹзт аѹсра.

Цашѹаѹла ѹуцан һнапѹ хзѹрѹаз,
Ашца анһаѹулаз һара іаһмѹхѹаз
Зѹхїзі, зѹѹшеї мѹцхѹ ібзіаз,
Жанаа Беслан іѹаца.

Уї дїґѹа дшаѹвз,
Лѹлаѹрз лѹѹааша.
Іаалѹмданѹ лаһша,
Абрі еїѹшѹа лһауан.

„Цашѹаѹла ѹуцан
Зхабар һамбоз.
Аїбаїраан зхѹ һаѹузѹаз
Ахча Баѹаѹа.

Ах іршѹаз, хѹ еїѹшѹм.
Ахѹш іѹейѹсоз, хѹшѹ еїѹшѹм.
Ішаѹ еїѹаѹа, шаѹ еїѹшѹм.
Ібѹѹ, хаѹабѹѹ еїѹшѹм.

Ахча Баѹаѹа
Храѹѹла іаѹоу;
Гѹї шамхѹлѹей їбароу
Іацшомѹзт аѹсра.

Һара һаїмѹзїѹаз,
Аһацѹркі Зосһан.
Уасла аѹдара,
Назаза іузѹнхаз

Абрі еїѹшїѹ шѹрһоз
Інеїмда-аїмда дара,
Еїѹѹаһа ірѹма,
Мшѹнѹула іаѹзейт.

Зосһан Ачба драһаѹхѹейт
Ішѹахѹа дхѹнһїт.
Жанаа еїміѹан
Шаѹсѹѹа дѹцейт.

Һсеї хаѹей шааѹшѹаз
Іѹїхѹїт цїґала,
Дїґлѹї-баһѹей іаѹз
Іїїїт зѹнза.

Зосһан Ачба насїѹ
Экларѹ днараһаїт.
Нхѹтї-аахѹтї іашанїѹ
Еїгѹнѹѹнѹ іраһаїт.

Уї абїѹрак еїмѹрїѹаз
Ібжаззейт зѹнза.
Еїѹѹаһа іргаз
Ірїѹрїзейт ізгаз.

Зосһан Ачба іѹѹбан
Іца цїґахазейт.
Ізѹзоу іаѹѹсуан
Іашѹей іѹнхаѹей.

Аѹура ганїѹ дѹқан
Сѹѹсуама іара,
Дѹқанатѹ дѹулон
Дацшомѹзт аѹсра.

Чмазарак саганһа
Іѹашомѹзт ігѹ,
Хѹмѹаскїѹ сѹѹушан-һа
Дацшомѹзт бзавѹѹ.

Бунха дүзмамкүа еіміңаз
Друцшомзт уезгү,
Атүлабуа дүзхүсүз
Цейшон есбүнгү.

Іаһа чаба іқунһалазан
Іцейцейа іанағ,
Ітапанча імбүтпразан
Дантасгү іара.

Ішанү-мүжда ахіціиуаз
Інуцшуан цгаза,
Іпапүла іаарласнү
Дүзцомүзт хара.

Ашшүһа ішғалозгү
Діхзомүзт азгүа,
Іаһа мүжда ідһалоу
Даргуагуан цгаза.

Жанаа. Беслан іцага
Ібжамззеіт зунза.
Уарла-шарла цара—цара
Інхоіт іахагү.

Іуаф бжара доахүсүн
Дүнүбулвеіт күргү,
Жларү бузхуаз Зочан Ачба
Імүч куадахвеіт.

Чмазарала дүшғалан
Дүзүнчхвеіт іаргү,
Ілаца неібуицсеіт
Назаза Зочан,

Іарбагү деіцүрхүт
Назаза дмапшзауа.
Дүзбумгубуаз ачүмазара
Даман іцазеіт.

МҮЧ ШАРҮЦАФ НҮҚАФҮ.

Іовзца іман, храк днағалвеіт
Хмүч шарүцаф нүқафү!
Дара бзіа ірүбубуа дбулвеіт,
Ахра-ғара дазцарцү.

Цхнү мүшүн, амра бзіан
Цсбһакгү убомүзт харангү
Рфаш бжүмзар, шбубжү қамүзт,
Агуаба-ғаба зей зүрфуан.

Мфа бзіамүзт, дгүл еіфүцүн
Хаһі, мағеі рацазан,
Хра-башамүзт тілак убомүзт
Паңі-һафалвеі іхіазан.

Ілабайагү аңса ахарсүн
Ахү ғүңса іцарза,
Іэкцеімаа-рпү аңүта ізацан
Ішанү дамшүа іңхаза.

Іара еіпшійа іфўзца еіб, жан
Ріапу-мата еілфача,
Рлабаіауа зсї неібеіпшви
Хаік ізпмчеуа іцарза.

Мѡа-нѣфала урз еібѣан
Рхврѣн наѣаѣа бѣуаѣан,
Цаѣханѣла дара ібзіан
Рѣамѣаѣлаѣа зейн рѣн.

Шүжә идүгулаз дара инүҗеит
Ахрей-ёйареи күр рбәҗеит,
Шарда җара ипеимда-аимдеит
Җслаһи, ббаймеи румбазеит.

Рубсу аайбакша румѡа ізулвейт
Шап—цунцала цѣа-іцарцу,
Айха аѣѡа інаѣалвейт
Дара бзіа іѡаскіарцу.

Уа хра мачгн, зеї заїалоун
Бнаї. шарахїгн рапазоун,
Їгла гуїла уаф дгзхалоун;
Хра факнаһаун еїхаһроун.

Шарах шхамзар шба-ёагалам,
Шһвсбак шбухаа шубазоум.
Шарвцафумзар уаф дүзхалоум,
Шха іашцүлам дүзцазоум.

Амра бзіа інѣа҃л҃геіт
Аңша х̄щаща аат҃сїт,
Ашар҃цца наңша-аңшуа
Р҃м҃ва ікун љ́ха іцауан.

Хмѹѣ шарѹцаѡ ѡѣха дѹшгѹлаз
Дара бзіа днаскіаzeit,
Насѣѹ іѡвзца ііѣѣанеіуаз
Хѹѣ ізѹмцоѹ іаанхаzeit.

Уі аніба рацѣа інеіуаз
Уа даагглан дварзѣшт.
Рѣшреі, рсаѣеі дахрѣуаѣшвз
Ргѣ швзрѣсвз еліргвейт.

Насѣвъ іѡвѣца даарѣхуаччеіт
Іман ішѣаѣа дхѣнбіт.
Хра іашарак аѣв інеіган
Уаѣа Івѣжнѣ дааѣвжіт.

Ыап-цунцала ххх днаёалвеит,
 Ыарда ахра дазцазеит,
 Ысуа шабѣн аѣнѣеи іѣхвѣт,
 Днаѣш-ааѣшуа днаскіаѣеит.

Рѡашк ахѹѡак днѣін дѡѹѡѹѣіт,
Ахра, аіра даѣаѡшуа,
Дара кѹрїѹ уа даанѣасіт
Шарах дамбоу іѣзаша

Хуангасасъ аарла ігуеізеіт
Аббуа шеіцз іжпану,
Уі ааігуамүзт, таку набжан
Шағ ізнамгоу іхаран.

Акаѣара ахуназараѣ
Еібарѡуа, еібарѡуу ѣѡала еісуан;
Уа ахалара гуѣууаѡан,
ЇѤа іазѡазам уаѡу ізу.

Хмвч шаргцаф урѣ ангиуѣа
Ігу іѣікѣз неікѣзон;
Днаѣша-аѣшуа арѣаш днавалт
Шап-ѣунзала іѣ-зауэ.

Уі сһейтһаїѵ таку набѣан
 Ашарахѣуа ахаѣаз,
 Аѡар еіѡшїѣа аѣхзѵ ілѣуан
 Пслаѣ-һасаѣла дахѣауаз.

Дара бзіа ієрүдіхалвеіт
Абжуа дреіхсүрцү іѣаххвеіт,
Хаб-дук а'ев і'еадікүлан
Ішаѣ еібүѣан цага д'еіт.

Дах'наѣшуаз қуаѣа-ѣаѣан
Архвеі, ѣаѣеі зег ібон,
Цара 'гаран. цара ѣѣа'ан
Цара храѣганү іѣаѣшүн.

Абжуа ах'уааз дгуарүмѣакүа
Еібарѣуа еібарѣоу зег еілан.
Ішаѣ дүнкүлѣшүн дмүц'акүкүа
Ігубжүмаѣа ааіртүсегіт.

Ах'уѣара іамѣү'ащеіт
Абжуа ірүлаз қата-буѣуак,
Ахра а'еѣара іагүнѣалвеіт
Ах'у іамүхоу іара үік.

Іара аѣүза ішоу ізүз'мкүа
Зег еідгуѣла іааілагүлт.
Іара убүсқан егмүртүкүа
Ішаѣ еіѣегіцан даарзүѣшіт.

Інапү інүбурс деіѣанатхвеіт
Ѡба іреіѣбуаз цага інѣалт,
Ак шнеіуаз, хара ізүмцеіт,
Паѣа кнаһак ібѣахвеіт.

Уі аѣүза хлантү інѣалвеіт
Нақ ішібоз ілбааѣегіт.
Цішра гуаѣак егүнѣаһаіт
Уа ізүмѣуацоу іаанхазегіт.

Урѣ рѣүза рхах'унахаз
Ах'у-дубуа ірүцазегіт.
Шарех-үмзар ак ах'мзүмцоз
Акуаѣа-ѣаѣабуа крүпрүжт.

Хмүч шарүцаѣ днаѣшааѣшіт
Ішаѣ мүц-шамһаз еіліргвеіт;
Дук набжамкүа аһаѣа кнаһа'е
Аб іа'еажүз дназүѣшіт.

Уа дгүл-цгазоуп казбү кнаһауп
Ус анеіра маріазам,
Хабра бааѣсуп, дгүл ѣвүѣгароуп
Узланеіуа мѣа а'егазам.

Іара атага іаша агуаѣа'е
Зүж цауаланү іза'оуп!
Акуш мүкуша казбү кнаһауп,
Хабла, маѣала ічаѣоуп.

Хмүч дааѣгүлан дара дхуцегіт
Ахра а'еѣара дназѣагүлт!
Абжуа іреіѣүз аха'еажүз
Іаша дцарцү інеізбегіт

Ілабайа-ѣшза іѣаірегіт.
Ігу мвбүрүсқуа, ѣха дпеіхвеіт,
Аб-ду ашалаѣуруа іа'еажүз
Днеінү іман дүлбаарцү.

Хучү — хучла шан ѣунцала
Бзіа аһаѣа дағазнеіт!
Нақ іцага азүж цаула
Усгү шарѣас іқаімтеіт.

Днеіуа, днеіуа уа дазнеізегіт
Ахра, аіра дагүзбүсет!
Цүзба царла аца ах'іхвегіт
Ігарзган рггү ааірхегіт.

Ашарах-жү аца акуіршан
Шаха буѣуала бзіа іѣахт,
Нас гарзганла іааідіһалан
Іхуда інхвгшүн даахвгбіт.

Акакала шап — пунчала
Ахра анаара дүнаеалт!
Днапша-апшуа іеврхатца,
Іапха шарда дүнаскіеіт

Хабра цғанү дѡазбагүлүет,
Ішап амкуа іевбгауа;
Іара усқан гуѡарас іоуіт,
Дүшзүмцауаз деібгаза.

Дабацахуаз дзүхүнбуамүзт
Ішбах, іапха зеі еіпшүн
Іхү-шүнахаз іаша ддүблүеіт
Дүзцоу, дзүцоу ібарцү.

Бзіа днеіхан ахра далѣіт
Дүзѣагүлаз зеіү бгүеіт.
Іпсуа шаѣгү уа інаѣаһаіт
Іара хула цаца дцеіт.

Ігузүха, іхаа еіізүмһеіт
Урз зеіһашаз уаѡ димбеіт!
Дүшнеіуазгү цаца дѣаһаіт
Азүж цаула дагазеіт.

Знү дүшіашаз дцаанаркувуалүеіт
Іаразнав даман ху́хгү інхалт;
Іхү дамүхоу дарчалахан,
Насгү ацах дагазеіт.

Іѡузца ахүсүбж назаһаз
Вгү еібархатца пха інаѣалт;
Інапша-апшуа ху́х ішкүдүз,
Азүж ахүбуан еғазнеіт.

Уа хра-ѣқаран дгүл лақуран
Неіша амамүзт іевүзан.
Іхбарцарѣаја азүж ішхүзгү
Іѡуца ігуарѣіт амінузк.

Ргүі ршамнүігү капсазіет,
Хмүч дшүббалаз еілдүргүеіт;
Ібаѡ шүзүз лала ірбеіт,
Іруа рзүмдүруа ішанхүеіт.

Дара шарда ѣа рбазеіт,
Ібаѡ, ішаѡ ак рүмбеіт,
Хмүч пха-гүла дүрцүбзалт,
Азүж цаула дүрцагүеіт.

Насгү адүрракуа қартцеіт,
Ізүнхүеі, ідүрүі зеі еігунүѡт.
Іѣаца еібарһ-һоу цгала еілазт
Жларгү гуалссүс дүқартцеіт.

Һсеі, хацеі нацүеіт,
Ахра ішзахоз інаѣалт,
Дара агуақракуа ірүнеіт,
Сүрѡгү зүмцакуа іхүнһіт.

Зшамхү іанагоз зеі халт,
Лацеі, ѡадеі ішақазеіт,
Даара шарда іѡаскіазеіт,
Азүж цаула інѣацшіт.

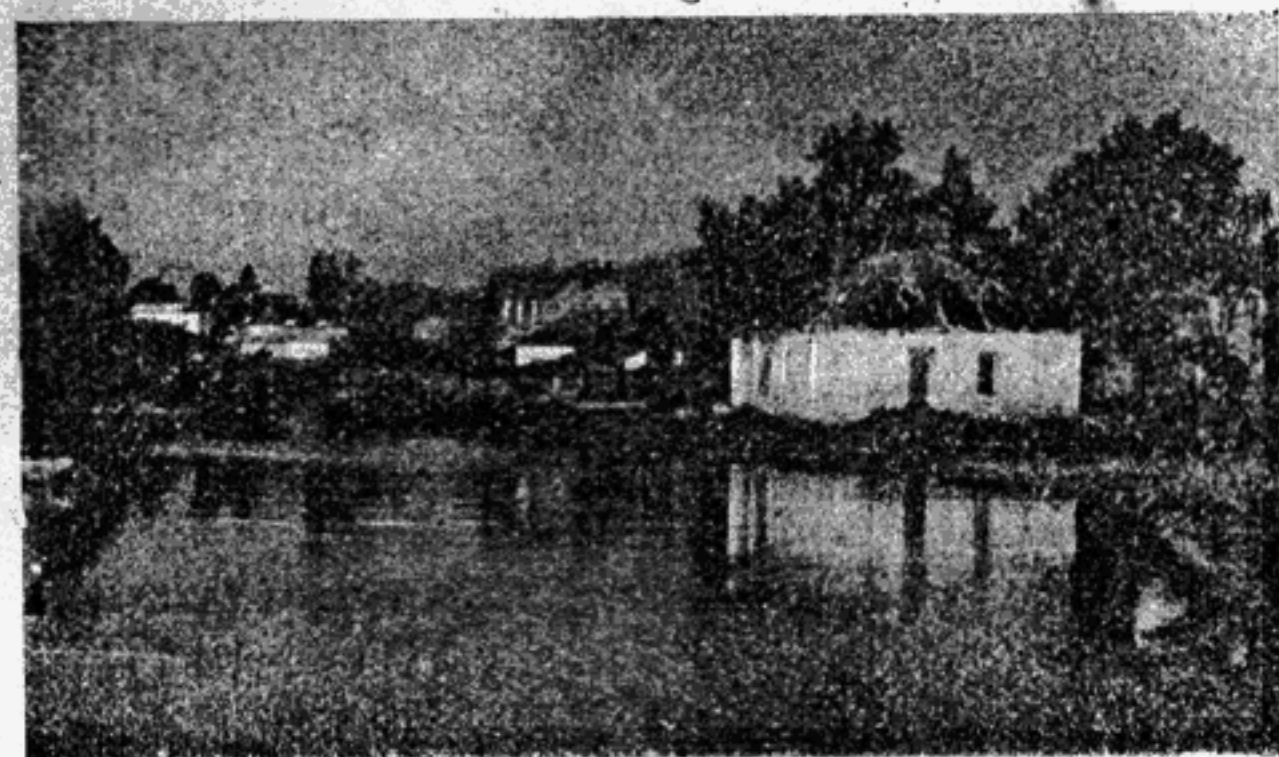
Хаха хүмүш уа іаанхүеіт,
Ахра ішүбуз іаапсазеіт,
Уа дүшѣахүз еілдүргүеіт,
Неіша рзамѣакүа іхүнһіт

Рхү-ргү іѣасуа цаца ілбааіт,
Ізүнхүеі, ідүрүі іѣаацеі;
Хмүч шарцѡа дѣахазеіт
Ігузүха ізүмһоуа дүхуаѣзеіт.

Блазараһа хра дцалон;
Пслаһі, бѣаймеі вірцалон,
Ігүі, шамхүі ѣбаразан,
Псшарас імаз хра-царан.

Іааігуа-сігуа уаѠ дүзцом,
БнаѢ щарахїѢ ібазом.
Уі назаза дүѡахзоуп,
Азүж цаула іхаѡоуп.

Иъеруа л 25-рзѣ 1925 ш. Агуа

МѢСЯЦИ, -МЗАУЧІ.

Нафєі, - Мзаучі єіулапан,
Еігулапан єіуапан,
Уахві-єні дара єіцун,
Мццху бзіа єібабуан.

Рунхайагуа цызазан
Мазарала ихязан
Занаагс ирүмаз пүгүаран,
Ихүтү, аахүтү ирүбжан.

Арѣ аѡѣагѣ аѣсаѣаѣ,
Кудрѣ аѣзд-аѣ інхаѣаѣ.
Іѣшрѣі саѣхалѣі дара еіѣшѣн,
Ѣазѣмалаѣгѣ еіѣуѣаѣаѣ

Рхашала-ду рацзан;
Ѓулвеі—дүрві дүрһахан.
Рѣунхаца рацзан,
Захунѣарак інхауан.

Шаруцара іцалон,
Ааігуамкуа інаскіон.
Еідараха еадаіала,
Ашарах-жү ааргалон.

Рүхзүі, рүцшеі рацзан,
Раһаѣурѣуа рбауан.
Ајүрѣїү рүцшауан,
Рүқазшаѣуа ддүрбахан.

Ѓурала рүмѣаѣ іназахан,
Наѣеі ѣһүс-сірк дааігвеіт.
Аачара бзіа қайтазеіт,
Ѓулеі,-ідүрві еібаірбеіт.

Лара мүцху дүцшзазан,
Лүчаѣайак мітзан.
Қазшалак дүхаазан,
Зеї рүла дүшан.

I

Мзауч ачара-ѣв крүіуан,
Аѣаца ѣшза дібеіт.
Лүцшреі, лсахеі лназхуаѣшүз,
Хаїү ѣһүсүс діѣахвеіт.

Лүчаѣайа ігуаѣхазеіт,
Лүцшреі лсахеі даѣазеіт.
Лхатца дүшнү, лара дігарцү
Уа-дүшгүлаз інаізбіт.

Арі ігу-ѣуха наскіазеіт,
Уахві—еніѣуа күрїү цеіт.
Ѓула хаас іқайцеіт,
Ѓула амач-азү дүіцсахт.

Абрі еіцшѣуа іѣүрзікт,
Мзауч Наѣеі дѣеірхарц.
Ібаѣ ірзразү ізбіт
Ѓунчүхаажак назімһац.

Знү нүқуара еіццеіт
Ааігуамкуа інаскіеіт
Мзауч дгрѣоу дцауан,
Ѓу іѣеікүз наікзарц.

Хаха хүмүш нүқуар ірхүст,
Ахра аѣаѣа іазцеіт.
Аѣслаһѣуа рбон ікалаза
Аѣбаймаѣуа ббаза.

Ѓаѣһанүла еіѣушазан,
Абѣарлак іхіазан.

Шарахїү раѣрүшѣуамүст
Харанті ікалаза.

Рүцшүмүш рзү анүқуаца,
Храк аѣв інхалт дара,
Шарацара рѣазкнү
Ібназон күрїү.

II

Шнүбѣагуазү інаѣеіт
Ахра ахнүѣуа хаһка-аѣв,
Наѣеі мүжда іхн нүѣуіцеіт
Дүцарц һамѣакнү.

Аѣша-ѣлакуїү асуан
Аѣлаѣуа хнарѣѣон,
Наѣеі дѣіѣа дүцан
Даара дааѣсахан.

Уі.аамѣазн ігуалаѣеіт
Мзауч дүзүшѣаз,
Іѣаѣ мүжда ааіѣіхнїт
Наѣеі дішразн.

Іцсүрҕа інарбан
Даахсүт іара,
Аху цаһцаһ ҕанҕаза,
Даірбулт зунза.

Ілїбушазїҕа днатҕеіт
Наџеі іара уа,
Даапаһш ааһїшша іаҕеіһеіт
Ажаһуак іара.

„Найт сүшҕоуһи, сүшҕоуһи
Мзауч сзунха ду!
Сзунхурҕазеі, ізүүһсахзеі
Іаха ҕара угу.

Сүзбада! сзаһада!
Сүрҕунчїт цҕала;
Усшайһаџа аһшатлку,
Іаха ма уара“!

Іажаһу даалҕеіт
Дункаһаїт цаҕа,
Ілапа неїбуйҕсеіт
Гурџала зунза.

Дунгуагуаз днугазүруаз
Дугеіт дмааһшзауа,
Ібаџ мҕжда гарҕа змамүз
Хшашеіт імҕхазоуа.

Мзауч мҕйҕак дунҕхуца
Даанхвеіт акүрҕү,
Акайҕараҕев днаһшааһшуа
Дгүлан һамҕакү.

Насҕү днеіхалан
Дааїртлвеіт Наџеі,
Іһаһһа ааїхвїхүн
Ішҕеітцеіт зумџа.

Ғеіла діріашан
Деїбуквїт аһсү.
Һаһ-дук дунцутцеітан
Дїһүрцїт іарҕү.

Іһаһһа іазбунца
Духунһвїт шҕахҕа,
Іџнүҕа іхүрха
Дундүлвеіт іара

Дуніаһаз дмаакүа
Іеҕеіквїт ҕара.
Насҕү дзүргазүргүа
Дункдлсвїт іџнү.

III .

Іџнза бзіа днүжнү
Дахнеіз іџнү,
Іҕаршеіт цҕаза,
Дүзбаз ідунхаца.

Дабадоу уџнза-һа
Еїкүџакхан іџааїт,
Шунцаз-еїһш шзеїцмаазеі-һа
Ілаһһа інҕарһт.

Іара оумаһа дқалвеіт,
Дгачамкүн дунхвеіт.
Дараһү дархуцвїт,
Күрҕү даашанхвеіт.

Іһшреі іқазїһеі рүла
Інүһшвїт таку,
Насҕү дџагүлан
Дунцазкеіт іара.

„џаха-џумүш һаїцүн,
Сгубзіам-һа духунһїт:
Бзіа сааһшнү сїзүһшуан
Дуншүзбозҕү дааскіазеіт“.

Гара ііһаз агура мгакуа
Духбаркзеіт цгаза,
Аха іазка ірееіт
Дхунһузша дірһаіт,

VI

Нашеі ізаца інараһаіт
Мзауч імала дүшааз,
Еібрһага зеі ізнеіт
Арі іазкбж назаһаз.

Іқалазеі-һа інаізцаіт,
Нашаі м҃жда ізааца;
Дхунһузша інадірһаіт,
Ішцоз амшабжара.

Дүрбоз й҃нша ішзалавеіт
Ізунһаца еібарцүсү,
Усқан Мзауч дісаххн.
Ахра атцухуан аһацаев.

Мзаучй҃н ацшааца дүрлан,
Архвеі-ёашеі дүрбжан.
Ма дүшцажоз дамхамһазеіт
Цгала ізеірхаз дүшзеірхаз.

Ладеі-оашеі іцакүеіт,
Іхабар-һа рмаһазеіт,
Ішза-мза р҃мбазеіт,
Дүбжаззеіт дүл҃сеіт.

Іхуа-й҃нуа іаахунһіт,
Р҃м҃ш р҃ццх др҃мбазеіт.
Уахви-енікуа күрй҃н цеіт,
Ігуфарамкуа ргу дүрбунчт.

Ай҃нуара-ду ізааца іқартцеіт
Насй҃н іхабар мгазеіт.
Мзаучй҃н дара діцабеіт,
Іх цабаацга аірбеіт.

Шнзусев ашзах дүрхадүрш҃іт
Ацмуаа зунза,
Азаца цшза, іцһус р҃цца
Лху-лгу дагазеіт.

Лхатца-цшза дл҃мбазеіт,
Бназаранті дмаазеіт.
Акраамза дізүцшіт,
Дүшгубуазй҃н даанхазеіт.

Мзауч бзіа дүрбауан
Нашеі еіцшй҃а дүл҃цхазон.
Гара цүзрак даацшун
Насй҃н іазкаху надірһаіт.

„Сүкула бзіа даһцүцсіт
Іхабарһа һмаһазеіт.
Дара күрй҃н даһцабеіт,
Іцсүрза-ізүрза һамбазеіт,

Рзаца цшза дүсгуацхвеіт
Хатн-цһусев дүсзахун
Іах҃сһоуй҃н сүл҃хайоіт,
Аха сгуз҃уха шсүрһауеіт“.

Арі іазкаху нараһаіт,
Даара күрй҃н іазхуцт.
Атцху҃танн іазааіт
Азакй҃н парһеіт.

„Уара һачкун еіцш уаабон;
Ус умһарй҃н қалауан.
Уазка ан҃уһа һағзах҃суам
Дача҃йара һнацшзауам“.

Ішізах҃з ёа іаһаіт,
Дзеігур҃жашаз ацкү рһеіт,
Дук мурцкуа цһус діг҃веіт,
Ачареі, азкреі қайтазеіт.

„Абри еіпшбуа уафрома,
Ачараду утвзма,
Мпцху гурбара аѣахвзма,
ЗКлар рѣв іпшзазма.

Арі іізбвз нукзеіт,
Іара іда аѣ імаһаіт.
Наѣі іѣааца друмбазеіт,
Ібаѣ, ішаѣ пхасѣахвеіт.

Аамѣабуа акврїт цеіт,
Фбаѣа швбуса інархвст,
Іпшвсїт хшара длоут,
Лвчкуп-лвһас дѣааѣахвїт.

Мзаут двнхон двнцуан,
Бназараһаї дцалон.
Ашарахбуа нїрцалон,
Шарах жвла дучалон.

Апхун аїша дцалон,
Аѣвпбуа рѣв дупцалон,
Рѣамһа куацла іртлон,
Пслаһі-бѣаймеі нїрцалон.

Даара кврїт аатцхан,
Іаамѣа кїафла ігахан.
Енак швбжон іѣнв даанхеіт,
Ацла ашївраѣв днаеіт,

Іпшвс-пшза абарца двбуѣан,
Лхаца іахїт днапшлон.
Пшатлакушаїт ак асуан,
Агуам-самбуа пшнажжон.

Імала ашївраѣ дахїаз,
Ақврқврһа даччеіт.
Іпшвс-пшза івалалаїт,
Іамапвоузеїһаї дїзцааїт.

Арі лэжа ацкв лмаһаїт,
Дара хаас іқалцеіт,
Іччаша цѣахазеіт,
Гуѣарасїт двқалцеіт.

Усқан лгу дѣашеіт,
Лхаца ібжазвз Наѣі.
Нас дѣбалкврц налвзбїт
Лврв ідврүазар ілврһарц.

Далвччозїт ігуалаѣазаан,
Наѣі мѣда іуасїат.
Апша тлакуһа дѣзлаѣажаз,
Ашха цгала данвпсуаз.

Уі аѣнв еїіалвмѣеіт
Ауха цѣѣа акрвлуїт,
Чан-шѣах іара дупцалт
Лара аѣанахбуа лѣѣауан.

Дааргубзвпн дїзцааїт,
Дзврччаз лмаһар лвмузеіт.
Даара краамѣа імһазеіт,
Данлвргуақза іпеїһеіт.

VI

Наѣі іареі шеїцнвқауаз,
Ашха ѣаһаѣ діехснв дшїшвз;
Дүзхвїшпаазїт лалзв шакуз,
Іазка мѣдаї апшатлаку шалаз.

Дахїжвзі, дахїшвзі
Дапхвмқарїт бзіа еїлвлкааїт.
Усқак хаас двлвмкүзш
Ақвр-қврһа дааччеіт.

Еамвршгагала діаѣажан
Лгуагарабуа веї лаһаїт,
Дүхумаруа днаїахуаччан
Абри еіпшбуа налһеіт.

„Ізлауза еі уазкраанза
Ісамбакүа арі сара,
Сасумаза ак уцакпн
Удүбузаарн күрн.“

Арі чазкахууа неічүлхүит,
‘Самүршагала дізцааит,
Лчанахууа налүссеит,
Лхулаї ааїллүргүеит.

Ігу рзүничнү іара дүцан,
Лара атцх палгазеит,
Ітапанчаїнү іхн іацүлхүн,
Длүрзүничраз ілбахүхеит.

Лгуї лшамхүі мкуаратцеит,
Лгу ібалкүз налүкзеит.
Іхн іадкүла даїхүст,
Аїзмаһоу далүргеит.

Аңшатлакуїн насфаст,
Мзауч іаїал аанагүеит.
Нафеі іңһүс дүлїабон,
Іуасіағїн налүкзеит

Аку ку-һа дүһһеит,
Жларн зеїн неїзеит.
Лхатца дшүлшүз надлүрбеит,
Дүзүхқазїн надлүрһаит.

Адүрфаенү шаанза,
Лееібүлзеит лара,
Аїһабүра дңарацүза
Ашхүеі-‘еафеі дүзцеит.

Аһаңнү-мүжда ізаїахүз
Іхүмқакүр іаніеит.
Акү нмүжкүа зеї еїзүрган
Сакасала іааргүеит.

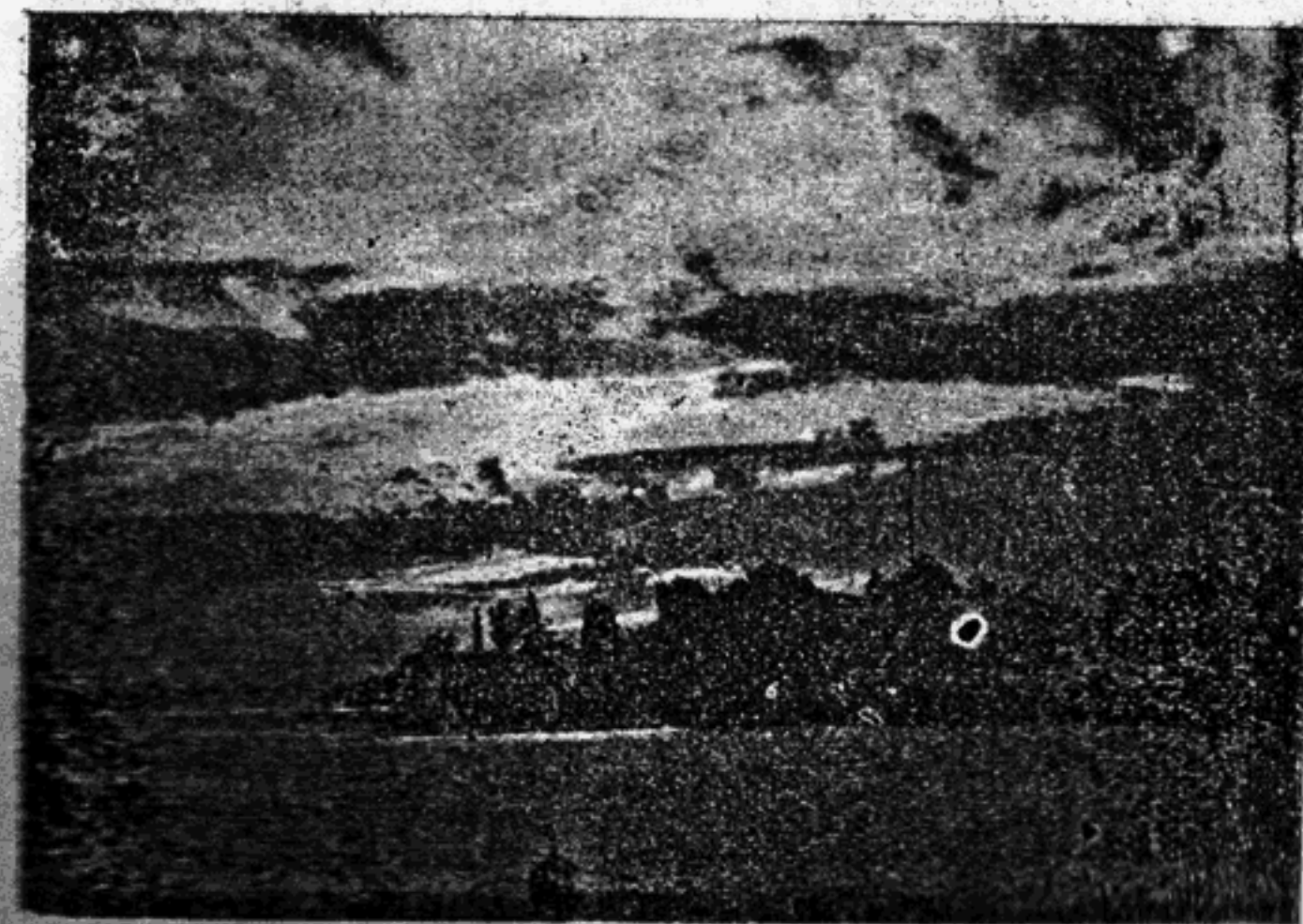
Мзауч дүзүничаз дүңхаркт,
Цга ңсүшала дбалүрхүеит
Їууараһа қарүмцеит,
Ізүнхүеі ідүрнү дүмбазеит.

Нафеі ібаф лүңшааит,
Ахра ахүцүанті іаалгүеит.
Аңууара еїзақарцеит,
Ізүнхүеі-дареі дүрїабеит

„Абрі еїңшоун ісҗнн
Ауға бзіа шамүрҗеіоу.
Зүбула дзүңсахүз аоф
Іанігуамхүзоу ішїхзоу.

Жутол 1924 ш. ііун 20 рэр.

Іван Когоніа.

Адаҭаҭа

Іван Кобоніа іовмѣа апоемаҭу:
абрі ашҭу іанҭоу:

1. Абаҭаа Беслан
2. Мшасу-кіаҭі, Папба Рапҭуҭі.
3. Ашҭу Данаҭвеі, Аҭарат Бакукуі.
4. Зоснан Ачбеі, Жанаа Беслан іҭацеі.
5. Маріанаа шҭбуібахуаз.
6. Хмҭҭ шҭрҭцаџ нҭҭуаџ.
7. Наџеі, Мзауҭі.

Аҭҭҭҭ аархаразҭ іхіанҭ іҭоуп:

Іпіеса „Аҭша-тлаку зҭаҭҭаџаз“.

Азка-енраалаҭуеі, ахзурҭракуеі ҭҭҭҭаџа

(80) раҭара.

